

การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1*

พรรษา นะนอง^{1*} ประพันธ์ ธรรมไชย²

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*Corresponding author e-mail: 66867222@g.cmru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 157 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสังเคราะห์องค์ประกอบ แบบสอบถาม หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.99 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปบรรยายแบบพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมีค่าระหว่าง ($PNI_{modified} = 0.619 - 0.714$) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหาดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล และทักษะการทำงานเป็นทีมตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลตามดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด 5 ด้านนั้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะผู้บริหารยุคดิจิทัลโดยกำหนดบทบาทที่ชัดเจน นำเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนางานอย่างเป็นระบบ สร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย วิเคราะห์สาเหตุความขัดแย้งเพื่อหาแนวทางป้องกันร่วมกัน ปรับวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงโลกการทำงานยุคใหม่

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารยุคดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

* Received: 8 April 2025, Revised: 18 May 2025, Accepted: 23 May 2025

The Skills Of School Administrators In The Digital Age Of Education Institution In Pangmapha District Under The Maehongson Primary Education Service Area Office 1

Punsa Nanong^{1*} Praphan Thumachai ²

¹Master of Education Program in Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: 66867222@g.cmru.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the current conditions, the desired conditions, and the priority needs index; and 2) examine the development guidelines for digital-age school administrators' competencies in schools located in Pang Mapha District, under the Office of Mae Hong Son Primary Educational Service Area 1. The sample group consisted of 157 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling. Additionally, nine key informants were purposively selected for interviews. Research instruments included a synthesized component form, a questionnaire (with content validity ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.997), and an interview form. Qualitative data were analyzed using content analysis and descriptive narration, while quantitative data were analyzed using means, percentages, standard deviations, and the Modified Priority Needs Index (PNImodified). The results revealed that: 1. The overall current condition of administrators' competencies was at a moderate level, while the overall desired condition was at a high level. The PNImodified values ranged from 0.619 to 0.714. The priority order of needs, from highest to lowest, was: digital problem-solving skills, communication skills, technological and digital usage skills, and teamwork skills. 2. Guidelines for developing the top five prioritized competencies of digital-age school administrators focused on clearly defining roles, systematically utilizing technology to enhance work, establishing diverse communication channels, analyzing conflict causes to find preventive solutions, and adjusting visions to align with changes in the modern work environment

Keywords: Digital-era administrative skills; School administrators;

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้การศึกษาไทยต้องปรับตัว องค์กรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัล โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการนำพาสถานศึกษา ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การสร้างทีมงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพเป็นระบบและมีคุณภาพ ทั้งคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพครู คุณภาพผู้เรียน และการเติบโตอย่างยั่งยืน ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับนโยบายการพลิกโฉมการศึกษาไทยสู่ยุคดิจิทัล

ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2567 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) จากบริบทและสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า ผู้บริหารยังเผชิญปัญหาในหลายด้านเช่นขาดแคลนครูขาดขวัญกำลังใจ และโครงสร้างพื้นฐานไม่พร้อม เช่นไฟฟ้าและอินเทอร์เน็ต มีการคมนาคมที่ยากลำบากในบางพื้นที่ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (สพป.แม่ฮ่องสอน เขต 1, 2566) ถือเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับตัว และเตรียมความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพบริบทต่างๆเพื่อตอบโจทย์โลกการทำงานยุคใหม่

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ก่อกวนผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Medthods Research)

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 21 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 260 คน ดังแสดงในตาราง

ตารางแสดง จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1

ศูนย์เครือข่าย/สถานศึกษา	จำนวนประชากร(ครู)		
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูและบุคลากร ทางการศึกษา	รวม
กลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำล่าง			
1. โรงเรียนอนุบาลปางมะผ้า	1	48	49
2. โรงเรียนบ้านเมืองแพม	1	8	9
3. โรงเรียนบ้านถ้ำลอด	1	21	22
1. โรงเรียนบ้านนาหลวง	1	17	18
2. โรงเรียนกีดสามสิบ	1	12	13
3. โรงเรียนศูนย์ปางมะผ้าในโครงการตาม พระราชดำริ	1	12	13
4. โรงเรียนบ้านลูกป่าก่อ	1	6	7
5. โรงเรียนบ้านน้ำริน	1	9	10
6. โรงเรียนบ้านห้วยแห้ง	1	8	9
10. โรงเรียนบ้านผามอน	1	6	7
รวม	10	147	157
กลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำของ			
1. โรงเรียนบ้านนาปู่ป้อม	1	18	19
2. โรงเรียนบ้านยาป่าแหน	1	8	9
3. โรงเรียนบ้านขอแบะ	1	8	9
4. โรงเรียนบ้านทุ่งหลวงวัฒนาคาร	1	8	9
5. โรงเรียนบ้านน้ำฮูผาเสื่อ	1	4	5
6. โรงเรียนบ้านปางบอนวัฒนาคาร	1	3	4
7. โรงเรียนบ้านปางคาม	1	17	18
8. โรงเรียนบ้านห้วยเอี้ยะ	1	7	8
9. โรงเรียนบ้านแม่ละนา	1	12	13
10. โรงเรียนบ้านจำโป้	1	6	7
11. โรงเรียนบ้านนาปู่ป้อมสาขาทุ่งสาแล		2	2
รวม	10	93	103

หมายเหตุ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการ
จำเป็นทักษะผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรจิตพิสัยของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
และครู รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 157 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่

และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากร ดังแสดงในตาราง

ตารางแสดง จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ศูนย์เครือข่าย	จำนวน โรงเรียน (แห่ง)	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู
กลุ่มลุ่มน้ำกลาง	10	10	147	8	87
กลุ่มลุ่มน้ำของ	11	10	93	8	54
รวม	21	20	240	16	141
รวมประชากร/กลุ่มตัวอย่าง		260		157	

หมายเหตุ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2566

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีขั้นตอนในการสร้าง และหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ออกแบบรายการข้อคำถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert, 1976) มีทั้งหมด 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Question) ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จำนวน 1 ข้อ

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องที่คำนวณได้ ต้องมากกว่า

หรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยถามผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ชุด ครูจำนวน 15 ชุด บุคลากรทางการศึกษาจำนวน 10 ชุด รวมจำนวน 30 ชุด หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดส่งหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 157 ชุด โดยได้รับคืน และมีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 157 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ เสนอข้อมูล ในรูปของตารางประกอบการพรรณนา

2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเบสต์ (Best, 1982) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา

ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มาคำนวณหาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI modified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) เพื่อกำหนดอันดับความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุง ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน (Purposive selection) ประกอบด้วย รองศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 2 คน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยนำผลการประเมินความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI modified) โดยรวมในแต่ละด้าน มากำหนดเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
4. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ พิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมปรับปรุง และจัดทำแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17-21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 ตามที่ได้นัดหมายไว้ และดำเนินการสรุปคำสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญที่มีความสอดคล้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ลำดับแรกคือ ทักษะการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล สำหรับสภาพปัจจุบันทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ทักษะการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ลำดับแรกคือ ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล รองลงมาคือ ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน (ที่เป็นจริง)			สภาพที่พึงประสงค์ (ที่อยากให้เป็น)		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์	2.68	0.53	ปานกลาง	4.42	0.78	มาก
2. ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล	2.59	0.52	ปานกลาง	4.43	0.72	มาก
3. ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล	2.62	0.54	ปานกลาง	4.46	0.68	มาก
4. ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	2.63	0.53	ปานกลาง	4.45	0.77	มาก
5. ทักษะการทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล	2.74	0.49	ปานกลาง	4.44	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	2.65	0.52	ปานกลาง	4.44	0.73	มาก

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 ในภาพรวม ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงจากดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล รองลงมาคือ ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล

ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ และทักษะทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง

องค์ประกอบการพัฒนา ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์	2.68	4.42	0.650	4
2. ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล	2.59	4.43	0.714	1
3. ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล	2.62	4.46	0.703	2
4. ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล	2.64	4.45	0.690	3
5. ทักษะทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล	2.75	4.44	0.619	5
เฉลี่ยรวม	2.65	4.44	0.675	

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 แต่ละด้านควรดำเนินการดังนี้

2.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดความสัมพันธ์ภายในองค์กรอย่างเหมาะสม วางแผนผังองค์กรที่ชัดเจน ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร

2.2 ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีหลากหลายช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดข้อมูล และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในด้านการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เสริมสร้างความเป็นธรรมด้วยกระบวนการเจรจาแบบ Win-Win และสร้างแพลตฟอร์มสื่อสารที่ปลอดภัยและไม่เปิดเผยตัวตน เพื่อให้บุคลากรเสนอแนวทางแก้ไขได้อย่างเสรี พร้อมทั้งรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.3 ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสู่ชุมชนอย่างต่อเนื่องผ่านเว็บไซต์ Facebook และ Line เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีทั้งของตนเองและบุคลากร ใช้เทคโนโลยีในการจัดการข้อมูลและวิเคราะห์ Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และสนับสนุนการจัดหาเครื่องมือเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้บุคลากรใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ทันยุคดิจิทัล วางแผนพัฒนาระยะยาวโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างการ

เรียนรู้และปรับตัวให้ทันโลก พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูลอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือ เช่น Google Sheets และ Google Studio พร้อมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

2.5 ทักษะด้านการทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาให้เกียรติ รับฟัง และมอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมด้วยหลักบริหารแบบมีส่วนร่วม และกระจายอำนาจอย่างเท่าเทียม สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น เชิดชูผลงาน สร้างขวัญกำลังใจ และใช้ระบบ PLC ในการติดตาม ปรับปรุงงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกคือ ทักษะการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล และทักษะการแก้ปัญหา ยุคดิจิทัล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคดิจิทัล การบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยทักษะที่หลากหลายเนื่องจากเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงาน ผู้บริหารต้องมีทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง ต้องสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อขวัญกำลังใจ เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี พร้อมรับฟังมุมมองที่หลากหลาย มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยวีร์ เศรษฐวงศ์สกุล (2557) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัย ศรีบุญญา น้อยพิมาย (2562) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากรูวรรณ เขียวน้ำชุม (2563) ที่ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงาน

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกคือ ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล รองลงมาคือ ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ในการสื่อสารประสานงาน เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสู่ชุมชน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บข้อมูลสารสนเทศ Big data ค้นคว้า ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล สะดวก และรวดเร็ว ในการเรียกใช้ข้อมูล การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะกำหนดทิศทางเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อให้สถานศึกษาสามารถเรียนรู้เปลี่ยนแปลงทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมธานี เขต 2 โดยผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือทักษะการสื่อสาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัญญา น้อยพิมาย (2562) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ สุวรรณเหล่า (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยเรียงจากค่าลำดับของดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง จากมากไปหาน้อยพบว่า ทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเป็นลำดับแรกรองลงมาคือ ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ และทักษะทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัลตามลำดับตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และซับซ้อน ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับปัญหา และความท้าทายใหม่ ๆ อยู่เสมอ การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสาร

ยุคดิจิทัล เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลายเพื่อสร้างเครือข่าย และสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยนำทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อนและสร้างแนวทางแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ได้ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันผ่านเทคโนโลยี และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในองค์กรยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อลงกต สุทธการ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นาน พบว่าทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล เป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา นามวงศ์ (2566) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาเชิงดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อนและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอบางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 5 ด้าน สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลได้ โดยผู้ศึกษาจะนำเสนอการอภิปรายผลแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอบางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีปัญหาสูงสุดตามดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่ต้องปรับปรุงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้

3.1 ด้านทักษะการแก้ปัญหายุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ได้เป็นอย่างดี มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบความเห็นหลักเชื่อมโยงระหว่างสารสนเทศกับข้อขัดแย้งเพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้ทุกฝ่ายเสนอแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่เข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง ส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดกว้างและโปร่งใส เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควร ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากการตัดสินใจ รวมถึงการพัฒนา แผนการจัดการปัญหาเชิงรุก ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Miller (1998) ได้ให้ความหมายของทักษะการแก้ปัญหาไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการคิดอย่างเป็นนามธรรมที่จะนำไปสู่การแก้ปัญห การวางแผนในอนาคตและการมองหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ที่ได้ให้ความหมายของทักษะการแก้ปัญหาไว้ว่า

เป็นประสบการณ์ที่ค้นพบด้วยตนเองที่เกิดจากการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการตีความ และสรุปความ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

3.2 ทักษะการสื่อสารยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน โดยสามารถถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และเป็นประโยชน์ แก่ทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ สื่อสารและบริหารจัดการ รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมการสื่อสาร ผ่านช่องทางดิจิทัล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์และแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา Facebook และ Line เพื่อกระจายข่าวสาร ประสานงาน และแจ้งข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว และโปร่งใส ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อลดขั้นตอน ลดการใช้ทรัพยากร และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรศร เจริญทอง (2561) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ภาพรวมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปัทมา ประทุมสุวรรณ(2562) ได้ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า แนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูด้านการสื่อสารมีแนวทาง ดังนี้ การสื่อสารจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมรวมถึง ไม่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง สื่อสารกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกันให้เกียรติต่อบุคคลที่ทำการ สื่อสาร การพูดหรือการแสดงออกทางกายควรทำอย่างสุภาพเหมาะสมกับคุณวุฒิและวัยวุฒิ ไม่สื่อสาร ให้เกิดผลทางลบ มีเจตนาที่ดีมุ่งไปสู่การพัฒนางาน มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.3 ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทันสมัย และปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล โดยวางแผนพัฒนาสถานศึกษาในระยะยาว ด้านเทคโนโลยีและการสร้างทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล รวมถึงติดตามเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้และการปรับตัวตามยุคสมัยอันจะนำไปสู่การพัฒนา วิสัยทัศน์และการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมยุคใหม่ นอกจากนี้ผู้บริหารควรนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ การจัดประชุมออนไลน์ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงการใช้ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุน

ให้บุคลากรพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นำมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เกิดประสิทธิภาพในการทำงานลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารงานยุคดิจิทัล ซึ่งจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กรุงชาติ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าภาพรวมของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี และดิจิทัลและสอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา แซ่ม้อย (2561) ได้ให้ความหมายว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการในสถานศึกษาโดยมีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษา และการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท และความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ทักษะไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานในสถานศึกษาตามความเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง
2. จากผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ ด้านทักษะการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการพัฒนาดังกล่าวเพื่อให้ผู้บริหารสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะดิจิทัลเชิงลึกของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อค้นหาทักษะเฉพาะด้านที่ยังขาด และแนวทางการพัฒนา เช่น ด้านการใช้ AI การจัดการระบบข้อมูลนักเรียน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรืออุปสรรคในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงบริบทภายใน และภายนอกที่มีผลต่อการเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานบริหาร เช่น การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ทัศนคติ และแรงจูงใจของผู้บริหาร

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอบางมะฝ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ส่งผลให้ได้แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จำนวน 5 ด้าน สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ได้ ดังภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นามวงศ์. (2566). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางบัวทอง. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- ไกรสร เจียมทอง. (2564). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2563). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัย
นครพนม.

ธนวัฒน์ สุวรรณเหลา (2564). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

บุญยวีร์ย์ เสวตวงศ์สกุล. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

บุญส่ง กรุงชาติ. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่
ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

พิชญ์พิมล สุนทวงค์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม. การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มณฑาทิพย์ นามนุ (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศรัญญา น้อยพิมาย. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อ
การมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี
พ.ศ.2565 – 2570. สำนักงาน.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อลงกต สุทธการ. (2564). *แนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่วน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

Best, J.W. (1982). *Research in Education* (4th ed.). Prentice- Hall.

Cronbach, Lee J. (1990). *Essential of Psychological Testing* (5th ed.). Harper Collins.

Miller, K. S. (1998). Coping cognitive appraisal, optimism, gender, and ages as carelates of depression and anxiety in myocardial infarction patient. *Psychology*, 58(9), 5132

Likert, R. (1976). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.